

DRUHY DOPRAVY A JEJICH MÍSTO NA SOUČASNÉM DOPRAVNÍM TRHU

důležité pojmy a jednotky:

objem dopravy (přepravy) – množství přepraveného nákladu či osob (t, pasažéři)

přepravní výkon – množství přepravní práce za jednotku času

tkm (tuno-kilometry), **oskm** (osobo-kilometry)

mobilita – počet celkových jízd nebo ujetých vzdáleností na obyvatele za určité časové období

vždy se vztahují k určitému časovému intervalu (většinou rok)

Vnitřní členění dopravy

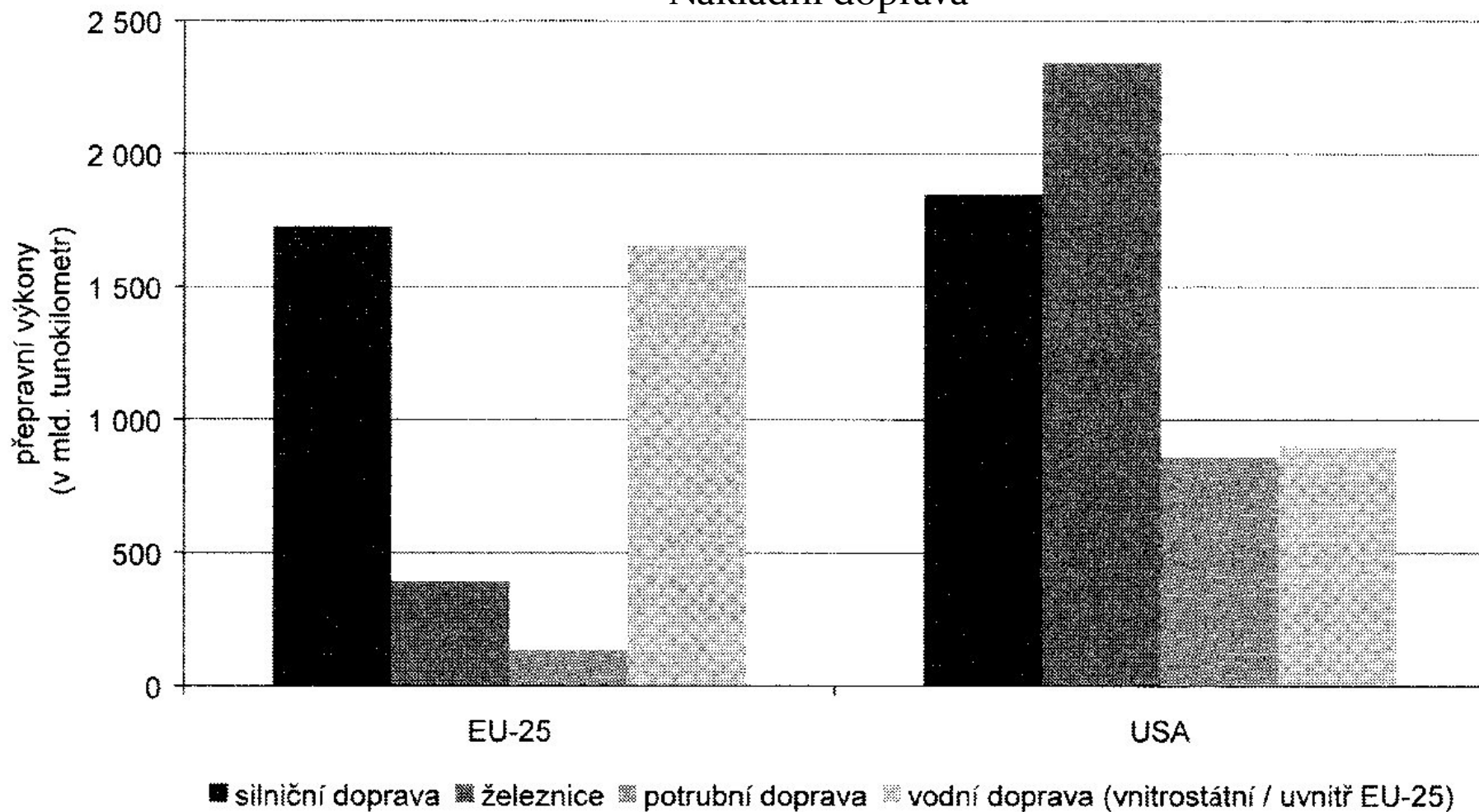
- **složky dopravy** (součásti dopravního systému): dopravní prostředky, dopravní cesty, ostatní dopravní infrastruktura
- z hlediska přepravovaného nákladu:
 - osobní X nákladní
 - individuální X hromadná
- dle pohonu:
 - motorizovaná X nemotorizovaná
- dle charakteru poskytovatele a služeb:
 - veřejná X soukromá
- dle charakteru dopravních svazků
 - městská X vnitrostátní X mezinárodní X tranzitní
- **3 základní typy dopravy členěné do dopravní módů:**
 - **pevninská** – železniční, silniční, vnitrozemská plavba, speciální
 - **námořní** - námořní
 - **vzdušná** – letecká
 - Jednotlivé dopravní módy se liší po stránce technické, operační, environmentální i ekonomické

Uspořádání dopravního trhu a jeho změny

- odpovídá požadavkům vysoké prostorové mobility
 - roste množství přepravovaného zboží i osob
 - rostou přepravní vzdálenosti
 - s tím souvisí růst podílu druhů dopravy, které nejvíce odpovídají ekonomickým trendům, resp. požadavkům doby
 - v **nákladní dopravě** zabezpečující vysokou kapacitu, tedy umožňující plynulou přepravu velkých objemů zboží na velké vzdálenosti v co možná nejkratším čase a při přispění k dosažení co možná největší efektivity výroby
 - v globálním měřítku jednoznačná dominance námořní dopravy (doprava na velmi dlouhé vzdálenosti); v pozemní dopravě vzrůstající podíl silniční dopravy (postupně i na delší vzdálenosti)
 - v **osobní dopravě** zabezpečující vysokou rychlost a pohodlnost dopravy
 - neustálý růst podílu individuální automobilové a letecké dopravy a pokles železniční dopravy

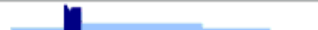

Druhy dopravy a jejich podíl na výkonech přepravy

Nákladní doprava

Základní srovnání výhodnosti

- **železniční doprava** versus **silniční doprava**
 - 4 krát energeticky účinnější
 - 6 krát kapacitně
 - 2 krát v cenně
- z hlediska ceny je na 1 tunu na km **nejdražší letecká doprava** a **nejlevnější přeprava po vodě** (cca. 85 krát)

Vehicle	Capacity	Truck Equivalency
 Barge	1500 Tons 52,500 Bushels 453,600 Gallons	57.7 (865.4 for 15 barges in tow)
 Hopper car	100 Tons 3,500 Bushels 30,240 Gallons	3.8
 100 car train unit	10,000 Tons 350,000 Bushels 3,024,000 Gallons	384.6
 Semi-trailer truck	26 Tons; 910 Bushels 7,865 Gallons 9,000 for a tanker truck	1
 Panamax containership	5,000 TEU	2,116
 VLCC	300,000 tons 2 million barrels of oil	9,330
 747-400F	124 tons	5

